

Muistio

Aihe: REILA aloituskokous Ylitornio
Aika: 28.10.2015, 8.30.00-12.00
Paikka: Karemajat Ylitornio
Paikalla: Björninen Lauri, Lapin pelastuslaitos
Herttuala Jussi, Ylitornion kunta
Jaako Jarmo, Ylitornion kunta
Määttä Kaisu, Meän Tornionlaakso
Palokangas Antti-Pekka, Westribe safaris
Pietiläinen Jorma, Ylitornion kunta / Länsi-Rajan Rasti
Ylimaunu Mika, Kelkkailun harrastaja
Latvala Aleks/ MTI

- Herttuala esitteli kunnan ylläpitämiä reittejä ja karttoja. mm hiihtolatuja on useampia eripuolilla kuntaa. <http://www.ylitornio.fi/info/kartat.html> ja <http://aavasaksa.fi/koti/reitit/>. Reittejä myös www.ulkoilureitistot.fi sivuilla, mutta ajantasaisuudesta ei ole varmuutta (toteutettu erillisessä hankkeessa)
- Vanhat reittimerkinnot alkavat olla jo huonossa kunnossa ja niiden uusiminen on aloitettu. (kesä) Reittejä on nyt merkattu muovisilla valkoisilla 3cm paksuilla heijastimin varustetuilla auraskepeillä. Mallin etu on ollut edullisuus sekä helppo yhden miehen asennus verrattuna raskaampiin merkkeihin. Kepit on asennettu niin että seuraava keppi näkyy aina edelliseltä. Vaatii vuosittaisen katsauksen että ovat vielä paikallaan
- Reittien lähtöpaikkoja on myös uusittu mutta projekti on vielä osittain kesken. Tavoitteena on siirtyä sään kestäviin materiaaleihin. Sama tavoite myös risteyskohtien merkkauksessa
- Kesäreitit ja hiihtoladut on tallennettu sähköiselle alustalle käymällä ne läpi GPS paikantimen kanssa. Talvella on tarkoitus käydä kelkkareitit läpi samalla periaatteella
- Pyöräily on lisääntynyt ja joitakin reittejä on merkattu maastoon. Varsinaista karttaa maastopyöräreiteistä ei vielä ole. On havaittu että myös muita reittejä ajetaan maastopyörillä. Maastopyöräreiteistä mainittiin myös, ettei pelkästään riitä että jonkin pätkä merkataan ja nimetään maastopyörä reitiksi vaan se vaatii tarkempaa suunnittelua.
- Kelkkareittien osalta reittitoimitukset on tehty etelä – pohjoissuunnassa. Länsi-Itä suunnan reitti kulkee osin Pellon kautta ja yhteistyötä ylläpidossa voisi kehittää. Toiveena nousi myös rengasreittien tekeminen, ettei samaa pätkää tarvitsisi ajaa edestakaisin. Merkinnoissa on parantamisen varaa mutta reittien kunto on erittäin hyvä.
- Kelkkareitit ovat pitkiä ja mutkaisia ja usein sama matka autolla paikasta toiseen on puolet lyhempi. Käytiinkin keskustelua onko kelkkailu tapa siirtyä paikasta toiseen vai harrastusmuotona nimenomaan maisemien katselua ja

lenkin ajamista. Ongelmana kelkkailussa koetaan kovat vauhdit sekä kelkkailun järjestäytymättömyys. Infoa ja yhteistyötä harrastajien kanssa olisi hyvä viedä eteenpäin vaikkapa paikallisen kelkkakerhon kautta. On myös havaittu että kelkkailu merkittyjen reittien ulkopuolella on lisääntymään päin. Myös taajamakohdat ja kulku tankkauspaikoille koetaan riskialttiiksi koska viralliset yhteydet ovat heikot (ei selkeästi merkitty tai kiertää erikoisesti)

- Kunnassa toimii liikenneturvallisuusryhmä jossa Jaako on mukana ja mm kelkkailuun liittyviä asioita on keskusteltu myös siellä
- Keskustelua herätti myös kaikkien reittien markkinointi ja erilaiset verkkopohjaiset karttajärjestelmät joihin mm reittejä, niiden huoltoseurantaa ja palveluja voi merkitä. Kunta on uusimassa opaskarttansa ja em mahdollisuuksia selvittelään. Mallia toteutukseen voidaan hakea myös muilta kunnilta.
- Björninen kertoi pelastuslaitoksen näkökulman reittiasioista (kts. erillinen pp esitys) Ylitorniolla sattuu harvoin maastoliikenneonnettomuuksia tai on maastopelastustehtäviä. Sattuneet tapaukset ovat olleet metsästäjien, marjastajien, hiihtäjien ym. sairauskohtauksia tai loukkaantumisia ei niinkään väsähtäneiden hakua reitiltä. Kelkkailuun liittyvät vaaratilanteet sattuvat usein jääalueilla jossa nopeudet kasvavat suureksi. Pelastuslaitoksen kannalta olisi parasta mikäli potilaalla olisi jokin paikannuslaite mukana maastossa jolloin saataisiin heti tarkat koordinaatit paikalle. Toisaalta on huomattu että etenkin Ainiovaaran alueella GPS laitteet eivät ole aina tarkkoja ja heittävät sijaintipaikkaa sivuun. Tekniikkaan ei voi siis sokeasti luottaa.
- Ylitorniolla on samannimisiä paikkoja maastossa, pelkkä maaston paikannimen merkitseminen maastoon ei välttämättä riitä oikeaan paikantamiseen. Björnisen mukaan reittimerkinnät ja niiden taso maastossa ovatkin samalla riski sekä turva, toteutus ratkaisee
- Reittikartat tulisi saada sähköisiin järjestelmiin ja niitä tuli myös yhtenäistää sekä yhdistää eri toimijoiden kuten kuntien ja viranomaisten välillä. Metsähallituksen retkikartta.fi palvelussakin Ylitornion osalta reitit näkyvät vain siltä osin kun ovat valtion mailla. Myös helppo päivitettävyys tulee huomioida
- Palokangas kertoi reiteistä ja merkinnöistä matkailuyrittäjän näkökulmasta ja totesi heti alkuun, että jokaisella yrittäjällä on todennäköisesti oma näkökulmansa asian eikä lähde yleistämään asiaa
- Turvallisuus reiteillä on tärkeää ja niin ryhmän kuin yksittäisenkin liikkujan on hyvä tietää missä kulkee, oli sitten kyse kuljetuksen tilaamisesta omasta yrityksestä tai pelastuspalvelun hälyttämisestä onnettomuustilanteessa
- Erilaiset tekniset järjestelmät (kartat ja paikannus) tietenkin helpottavat, mutta aina nekään eivät toimi. Palokangas oli käynyt Saariselällä ”testaamassa” reittiä ja merkintöjä ne vaikuttivat olevan hyvällä mallilla. Puheenaiheeksi nousikin, että millaiset merkinnät reiteillä ovat sitten riittävät, mikä on liikkujan oma vastuu, aukotonta merkintäjärjestelmää on vaikea rakentaa ja paljon on kiinni myös itse liikkujasta. Johtopäätös oli, että tarvitaan selkeät ja yksinkertaiset opasteet reiteille ja niitä on oltava tarpeeksi tiuhaan, etenkin lähtöpaikkojen ja risteyskohtien merkintä korostuu
- Palokankaan yritys toimii Ruotsin puolella Svansteinissa ja kokemuksen mukaan reittien ylläpito siellä on mennyt alaspäin vuosi vuodelta. Svansteinissa panostettiin yritysten toimesta viimetalvena reittien huoltoon

tampparilla ja kokemuksen olivat hyvät käytettävyyden ja turvallisuuden näkökulmasta, kustannukset ovatkin sitten oma kysymyksensä

- Tornioista Ylitornioon avattiin kelkkareitti viimetalvena, ilmeisesti sille ei ole nähty kiirettä aikaisemmin koska ruotsin puolella ratapenkka on toiminut ”kelkkareittinä”. Uuden kelkkareitin avaaminen ei ole johtanut suureen ryntäykseen Ylitorniolle. On havaittu että kelkkoja tuodaan kuomun alla suoraan pohjoisemmas paikanpäälle ja lähdetään sitten ajamaan joku päivälenkki. Pohdittiin, että onko kelkkailu harrastuksena kuolemassa, ainakin se on selkeässä muutoksessa em havaintojenkin pohjalta. Matkailutoiminnassakin suuntaus on kohti vihreämpää suuntaa ja lihasvoimin suoritettavia aktiviteetteja
- Lopuksi käytiin lyhyt kierros ulkona läheisellä luontopolulla katsomassa merkintöjä. Aiemmin mainitut valkoiset aurauskepit erottuivat hyvin maastosta mutta keskusteluun nousi, että onko muovi materiaalina välttämättä oikea luontoon vietäväksi. Matkailun näkökulmasta merkintöjen olisi tietenkin oltava mahdollisimman luonnollisia. Eri materiaalivaihtoehtojen välillä pohdittiinkin niiden ominaisuuksia sekä hankinta-, asennus- ja ylläpitokuluja. Myös ilkeivallan mahdollisuus nousi esille ja sitä on jonkin verran havaittu kohdistuvat reittimerkintöihin.
- Seuraavassa kokouksessa aloitetaan reittien riskienkartoitus ja sovittiin, että osallistujat alkavat jo ennakoon keräämään riskitietoa osaltaan. Pohdittiin myös kuntalaisten aktivointia palautteen antoon kunnan nettisivujen ilmoitusjärjestelmän kautta, Jaako selvittää mahdollisuutta.

Seuraava kokous Ylitorniolla 10.2.2016 klo 9.00. Paikka sovitaan myöhemmin.

Muistion kirjasi,

Aleksi Latvala

